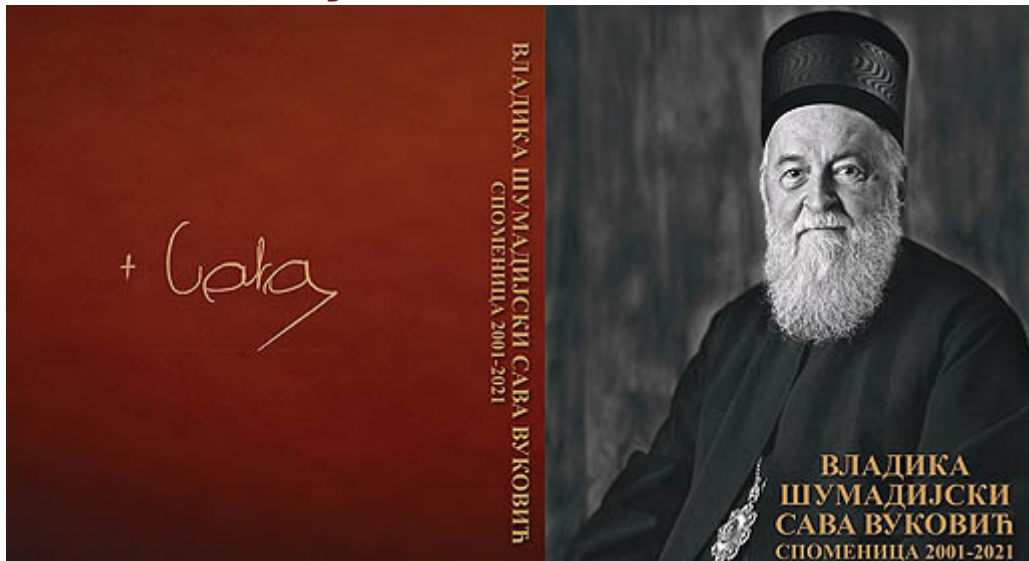

Поводом двадесетогодишњице упокојења епископа Саве (Вуковића)

Ове године се навршава двадесет година од упокојења наше истакнуте црквене личности – др Саве Вуковића, Епископа шумадијског (1977-2001). Тим поводом, Издавачка установа Епархије шумадијске Каленић објавила је публикацију Владика шумадијски Сава Вуковић, Споменица 2001-2021.

Ова, по свему, репрезентативна Споменица, обухвата пет целина, праћених мноштвом фотографија и илустрација, кроз које се приказује рад овог знаменитог архијереја друге половине XX века. Како би читалац стекао целовиту слику о епископу Сави, галерије фотографија настоје да хронолошки прикажу његову делатност – почев о најранијих дана па све до упокојења.

Како је наглашено у Предговору, наслови целина представљају речи Светог Писма које уз садржај прилога који се објављују образују “ваљану слику о оном што је Владика био, али и шта пише у овој књизи”. Такође, ради лакшег разумевања појединих делова, уредник Споменице проф. Негослав Јованчевић давао је кратка објашњења, смештена у угласте заграде.

У уводној речи, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски г. Јован је нагласио велику прегалачку делатност блаженопочившег владике Саве који је као чувар ризнице Предања хришћанске Цркве настојао да на сваком месту проповеда реч Јеванђеља. Као његов наследник на катедри Епархије источноамеричке и канадске, епископ Јован је истакао да је траг владике

Саве на америчком континенту помогао да се тамошња црквена заједница што више учврсти. Такође, уводна реч владике Јована говори нам о Сави Вуковићу и као предводнику богослужбене обнове: Као што је говорио да је богослужење жила куцавица црквеног живота, волео је да каже како се теологија најбоље учи за певницом и да је химнографија најбољи катихизис.

Завршавајући своју реч, епископ Јован се са захвалношћу обратио свим пријатељима Шумадијске епархије који су дали допринос објављивању ове Споменице, а нарочито упокојеном проти Сави М. Арсенијевићу: Сећамо се и блажене успомене проте Саве М. Арсенијевића и жалимо што неће дочекати да види завршену ову књигу – ето, ово је готово једино његово незавршено дело у Цркви од многобројних које је на славу Господа успешно окончао.

Прва целина обухвата текстове који су потписани под именом Рајка Обрадовића. Сабрани на једно место, ови прилози представљају текстове периодично објављиване у часопису Каленић. Уредничка напомена нам говори да су прилоге за часопис у почетку слали сарадници владике Саве у Америци, међутим, међу њима се по први пут појавило име Рајка Обрадовића.

И када се током припремања ове Споменице почело постављати питање ко је Рајко Обрадовић, њен иницијатор блажене успомене прота Сава Арсенијевић ово питање је упутио и протојереју ставрофору Драгославу Степковићу, двадесетпетогодишњем главном и одговорном уреднику Каленића и блиском Владичином сараднику у Крагујевцу. Добио је одговор да је владика Сава своје прилоге потписивао псеудонимом Рајко Обрадовић.

Будући да се време настанка часописа Епархије шумадијске поклапа са временом чија је идеологија бурно потресала Српску Цркву, јављали су се многи непријатни гласови против развоја овог црквеног гласила. Знајући да ће доста младих читалаца у својим рукама имати Каленић, владика Сава је настојао да пошаље и своју реч, остајући анониман. Управо са том намером, пишу се и објављују прилози Рајка Обрадовића који ће сада први пут бити читани са свешћу ко је њихов прави аутор. Стил ових прилога не користи се класичном методологијом научних радова, већ се покушава да се специфичним литерарним жанром – на граници између литературе и есејистике – пренесе основна мисао задате теме.

Након прве целине и галерије фотографија, следи поглавље под називом: Ово је истинита реч и достојна свакога примања (1Тим 4, 9) – владика Сава у Цркви, о људима Цркве, књигама и друштвеним односима. Иако већ објављени под његовим именом, ови прилози због своје скрајнутости нису

добили заслужену пажњу. На овај избор проповеди, програмских начела Цркве, подсећања на узоре, апела за достојанство Цркве у друштву, али и објављивања личног става о многим питањима, надовезује се даљи ток Споменице у којем се разматрају области црквеног и друштвеног живота којима се бавио Владика Сава, истакнуто је у уредничкој напомени. Међу овим прилозима, могу се пронаћи проповеди са освећења храмова, посмртна слова, чланци историјске тематике...

Треће поглавље не само што сликовито описује аутентичан лик епископа Саве, него представља и вредан историјски извор, чији ће значај временом расти. Ради се о личној преписци Владичиној са другим епископима Српске Цркве. Ова трећа целина уједно представља и завршетак директне писмене речи самог епископа Саве. На основу његове сачуване заоставштине, приређивачи Споменице су направили избор писама, који на репрезентативан начин говоре о владици Сави. Павећи избор и прегледајући неколико стотина писама, приређивачи су могли да примете да се међу њима налази свега неколико које је лично владика Сава писао. Већина писама је упућена њему. Међу његовим коресподентима налази се тадашњи патријарх Герман, затим митрополит Дамаскин Грданички, епископи Василије Костић, Симеон Злоковић, Павле Стојчевић, Јован Велимировић... Епископу Сави пишу старија сабраћа и по годинама и по посвећењу. Међутим, то се ниједног тренутка не осећа, он је увек за све меродаван да одговори на многа питања, очигледно је да се о много чему очекује његова реч и његов суд, појашњава уредник.

Четврта целина описује 17. јун 2001. године – моменат када је Епархија шумадијска, упокојењем њеног другог Епископа, на кратко остала удова. На сахрани епископа Саве су говорили многи угледни људи, попут Митрополита солунског Теоклита и представника највиших научних и световних институција, попут академика Василија Крестића, др Данице Петровић и др Влатка Рајовића, тадашњег градоначелника Крагујевца. Сви њихови говори чине садржај четвртог поглавља.

Завршна целина Споменице носи наслов: Плодови кроз Исуса Христа, на славу и хвалу Божију (Флп 1, 11). Архипастирски и научни рад Епископа Саве. Њен садржај чине прилози које су слали пријатељи и сарадници владике Саве и који су настојали да што верније прикажу његову делатност. Радови који се налазе у овом поглављу анализирају све области којима се Владика бавио, почев од административног рада на упражњеним парохијама, преко организације Цркве у Америци, до литургичког и просветног доприноса и многих других. Међу ауторима ових прилога налазе се др Предраг Пузовић,

др Станимир Спасовић, др Милосав З. Ђоковић, др Ненад С. Милошевић, Епископ нишки Арсеније, др Ненад Ристовић...

Ова књига Издавачке установе Каленић поново нас подсећа на светли лик епископа др Саве Вуковића и прегалаштво које је он остваривао у свим сегментима рада којим се бавио. Чак и после двадесет година од његовог упокојења, Епархија шумадијска и цела Српска Црква живо се сећају његовог боравка међу нама. Сви његови пријатељи и верни сарадници могу поуздано закључити: Такав нам архијереј требаше (Јев 7, 26).

spc.rs